

Рюль Вікторія Олександрівна

кандидат соціологічних наук, доцент
кафедра соціології та соціальної роботи

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

viktoria.riul@uzhnu.edu.ua

**ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МІГРАЦІЇ МОЛОДІ НА ПРИКЛАДІ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Анотація: В даній статті проводиться аналіз студентської міграції молоді на прикладі ДВНЗ «Ужгородського національного університету». Виявлено сутнісні характеристики міграційних настроїв серед студентів різних спеціальностей та окреслено тенденцій їх розвитку в перспективі. Встановлено перелік бажаних країн для виїзду, а також основні причини майбутньої міграції студентської молоді на пограниччі.

Ключові слова: міграційні процеси, студентська міграція, студентська молодь, мобільність, міграційні настрої

Студентська молодь - особлива соціальна група молоді, яка представляє собою «майбутнє в сьогодні», вона є провідником цінностей у майбутнє, тобто визначає, яким буде це майбутнє. [4] В соціологічних наукових роботах, присвячених студентству, найчастіше ця сукупність індивідів розглядається як соціальна група в соціальній структурі суспільства, яка за своїм суспільним становищем належить до інтелігенції, призначеної для занять висококваліфікованою працею в різних галузях науки, техніки, культури й ін., є її резервом.[3] Деякі дослідники вважають, що студентство можна трактувати як потенційну еліту сучасного суспільства, наголошуючи при цьому, що не всі представники студентства стають елітою, але на етапі навчання у ВНЗ за фактором приналежності до студентської молоді вони носять ярлик еліти. Студентська міграція - це міграція нового типу, яка видозмінює традиційний розподіл міграції на тимчасову та постійну.[2] З врахування територіального розміщення Закарпатської області, багатонаціонального та етнічного складу населення, а також впливу пограниччя проблема студентської міграції постає найбільш гостро в даному регіоні країни.

Метою даної статті є дослідження студентської міграції молоді, яка навчається в ДВНЗ «Ужгородському національному університеті».

Для збору емпіричної інформації було здійснено опитування протягом жовтня 2016р. методом анкетування (n=327). Об'єктом аналізу були студенти 2-3 курсів ДВНЗ «Ужгородського національного університету» факультетів природничих наук, факультетів медичних наук, факультетів точних наук, факультетів суспільних наук.

Метою дослідження виявлення сутнісних характеристик міграційних настроїв серед студентів різних спеціальностей, окреслення тенденцій їх розвитку в перспективі та розробка рекомендацій щодо управління міграційними процесами.

Переважно більша частина опитуваних людей прагне виїхати за кордон (64%), лише 19% хотіли б залишитися на рідних теренах Батьківщини та 17% респондентів вагалися по даному питанню. Як ми бачимо більшість опитаних мають велике бажання виїхати за кордон через власні, переважно, матеріальні потреби, тому дуже маленький відсоток людей все ж таки бажають залишитись в країні. Дані нашого соціологічного дослідження цілком відповідають загальноукраїнським тенденціям по даному питанню, оскільки серед молодих українців 65% виявили бажання поїхати за кордон саме для працевлаштування, 14% - не виключають, що можуть назавжди залишити свою батьківщину, коментує результати опитування науковий співробітник Інституту соціології НАН України Ірина Прибиткова.[1]

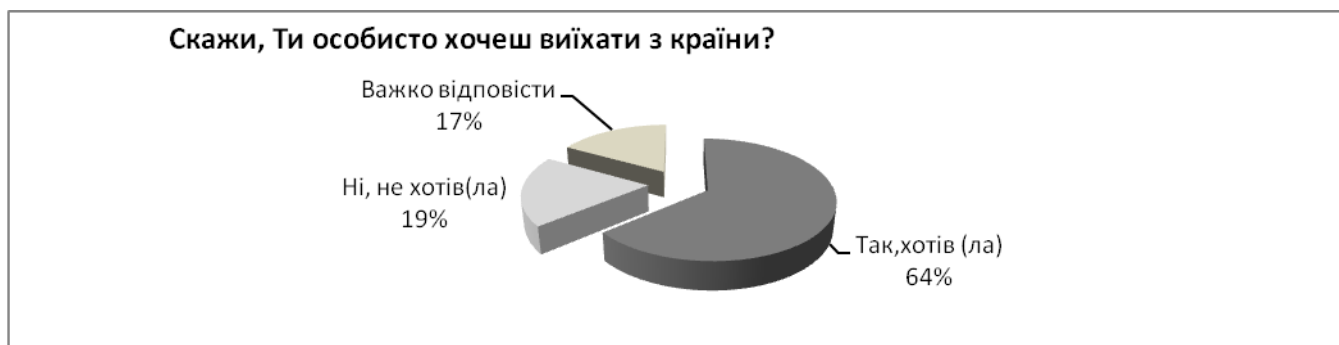
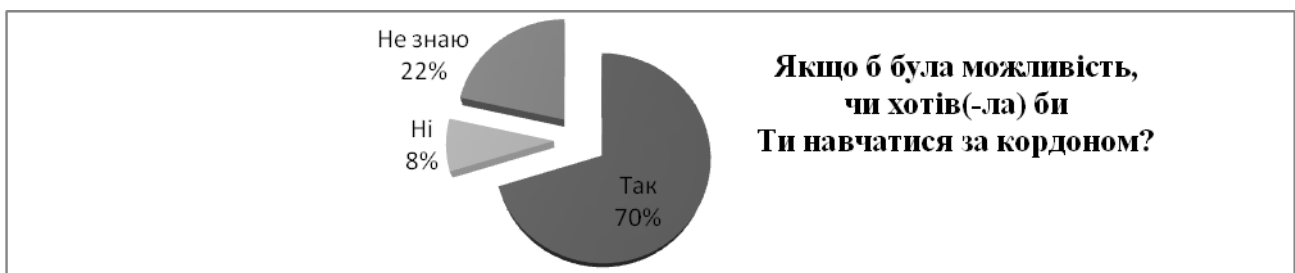

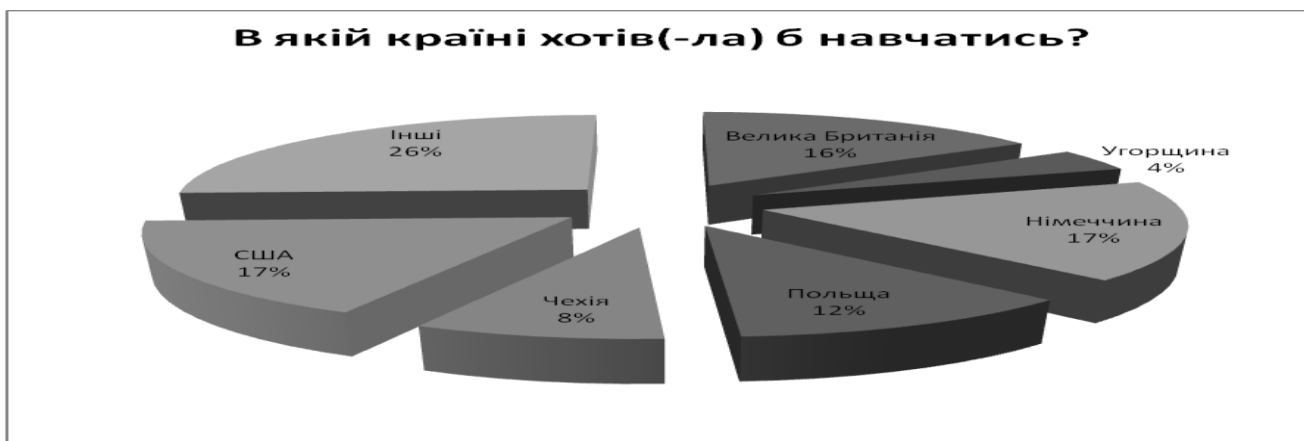
Рис.1 «Прагнення студентів до виїзду з країни»

Виходячи з відповідей студентів на питання «Чому Ти думаєш, що в найближчий час кількість людей, що назавжди виїдуть за кордон, буде збільшуватися?» , можна сформулювати наступне. 35% студентів вважають, що збільшення емігрантів в найближчий час пов'язане з нестабільністю в країні, відсутністю перспектив та не врегульованою політикою. Частка тих, хто вважає, що збільшення емігрантів пов'язане з низьким рівнем життя, бідністю, безробіттям та інфляцією, становить 32%. Проте, 23% студентів, вважають, що за кордоном життя краще і є більше можливосте для самореалізації. Частка тих, хто вважає, що з'явилося більше можливостей виїхати, побачити нове життя, становить 9%. Частка студентів, які не змогли відповісти на це питання становить 1%. Таким чином, можна зробити висновок, що більшість студентів вважають, що причинами збільшення емігрантів в найближчий час є нестабільність в Україні, високий рівень безробіття та безперспективність.

Рис.2 «Бажання студентів навчатися за кордоном»

За даними по цьому питанню ми бачимо, що 70% опитаних хочуть навчатися за кордоном, де навчальні заклади є більш розвиненими та досконалыми, 22% ще не визначилися і всього лише 8% не хочуть навчатися за кордоном. Це свідчить про те що міграційні настрої опитаних досить великі, і потрібно реформувати освіту в Україні щоб хоч якось змінити ці показники.

Рис.3 «Бажані країни для навчання серед студентів»

В більшості, опитані хочуть вчитися в країнах де рівень життя набагато вищий ніж в Україні. В основному це Західні країни, де більш якісна освіта, політична і економічна стабільність, де не ведуться військові дії і люди там мають хоч якусь впевненість в завтрашньому дні. По даним опитування видно що студенти хочуть виїхати вчитися в іншу країну через те, що там вищий рівень життя і більш якісна освіта ніж в Україні, легше самореалізуватися і взагалі пізнати світ. Також навчаючись за кордоном людина удосконалює знання іноземної мови, розширює свій світогляд і пізнає культури інших країн.

Таб. 1 «Чому в майбутньому Ти хочеш залишити рідну місцевість»

	Особи чоловічої статі (%)	Особи жіночої статі (%)
Немає роботи	34	30
Немає перспектив на майбутнє	63	62
Немає можливості професійного розвитку	20	36
Погана атмосфера	8	3
Немає розваг, нудьга	8	7
Низькі заробітки	51	57
Панує провінційність	7	4
Недостатньо шансів на належний рівень життя	30	37
Так робить багато знайомих	7	3

Головними причинами майбутнього виїду за кордон стали, як у студентів чоловічої статі, так і в студентів жіночої статі, відсутність перспектив на майбутнє у рідній країні та низькі заробітки. Також серед причин майбутнього виїзду були вказані відсутність роботи, відсутність можливостей професійного розвитку та взагалі недостатні шанси на належний рівень життя у власній державі.

Потенційно можливі прояви студентської мобільності необхідно розглядати як данність, яка характеризує соціальну роль сучасного студентства. Але проблема заключається в тому, що сьогодні поки що відсутні дієві механізми управління даними процесами - механізми, які були б спроможні забезпечити системну ефективність комунікативних зв'язків різноманітних суб'єктів на крос-культурному рівні з можливістю реалізації їх соціокультурних, професійних та матеріальних потреб в процесі соціалізації сучасної молоді, а також з метою адекватного сучасним реаліям відтворення інтелектуального потенціалу суспільства в цілому. Проте, студентську міграцію не можна розглядати лише з негативної точки зору, як „витікання умів”, хоча і стає очевидним, що у випадку неповернення студентів, які навчаються і працюють на заході, наша країна губить частину свого інтелектуального потенціалу. Якщо розглядати повернення та еміграцію не як чисто територіальне переміщення студентів, а як рух інтелектуальних ресурсів, то стає можливим виявити і позитивну тенденцію: значний потенціал інтелектуального повернення до України - у вигляді ідей, технологій та професійних знань. Виходячи з цього, у світлі сучасних процесів глобалізації, повернення ідей має не менше значення для розвитку інтелектуального та науково-технічного потенціалу України, ніж факт фізичної еміграції студентів.

Список використаних джерел

1. Трохимець О. І. Еміграція наукових кадрів України та шляхи її мінімізації / О. І. Трохимець // Держава та регіони 2009. - № 3. - С. 184-189.

2. Соціально-економічні та етнокультурні наслідки міграції для України : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Київ, 27 вересня 2011 р.) / упоряд. О. А. Малиновська. – К. : НІСД, 2011. – 344 с.
3. Міграційні наміри студентської молоді та їх вплив на мотиваційну складову людського капіталу України// Демографія і соціальна політика. – 2009.- №11(1). – с.116-122
4. Звіт про результати дослідження міграційних настроїв студентів Львова [Електронний ресурс] / І. Ключковська, Ю. Марусик, О. П'ятковська. - Львів, 2014. - 107 с.

<http://miok.lviv.ua/wp-content/uploads/2015/03/zvitpj.pdf>

Riul'Viktoria Alexandrovna

Ph.D., Assistant Professor

Department of Sociology and Social Work

Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine

**THE ANALYSIS OF STUDENT' MIGRATION STUD ON THE EXAMPLE
OF UZHGOROD NATIONAL UNIVERSITY**

*Annotation: The analysis of students' migration on the example of the "Uzhgorod National University" is carried out on in this article. The essential characteristics of migration sentiments among the students of different specialties are revealed and trends of their development in perspective are outlined. The list of desirable countries for departure, as well as the main reasons for the future migration of student' youth on the border are determined in this article.
Key words: migration processes, student' migration, student' youth, mobility, migration sentiment.*